

ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI:10.52058/2708-7530-2022-1(8)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 1 (8)
2022

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-1\(8\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-1(8))

Věda a perspektivy

№ 1(8) 2022

Praha, České republika
2022

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 1(8) 2022. str. 295

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 2/2022 ze dne 22. ledna 2022)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, Česká republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, Česká republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:

Karel Nedbálek
- doktor práv,
docent (Zlín,
Česká
republika)

Zástupce šéfredaktora:

Markéta Pavlova -
ředitel,
Mezinárodní
Ekonomický
Institut (Praha,
České republiky)

Dina Dashevskaya -
geolog, geochemist
Praha, Česká
republika
(Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:

- Jurij Kijkov** - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Dina Dashevsky - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalem, Israeli)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU). al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)
Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor habilitace práva (Polská akademie věd), čestný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

- Ірина Труш** 176
ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗДО ДО РОЗВИТКУ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

SÉRIE “Právní vědy”

- Yana Naidon** 189
ISSUES OF THE INVESTIGATION INTO CYBERCRIME RELATED TO THE CREATION AND DISSEMINATION OF PORNOGRAPHIC CONTENT

- Наталія Оніщенко, Сергій Сунєгін** 194
ПРАВОВИЙ ПРОСТІР ЯК ЗАГАЛЬНА ДЕТЕРМІНАНТА ПРАВОВОГО РОЗВИТКУ: СУТНІСНІ ОЗНАКИ, ПРИРОДА ТА ЗНАЧЕННЯ

SÉRIE “Psychologické vědy”

- Yevheniia Kaliuzhna, Liudmyla Beheza** 207
CORPOREALITIVE EXPERIENCE AS A DISPOSITIONAL COMPONENT OF THE SELF-CONCEPT OF PERSONALITY

- Віра Крамченкова, Олена Волос** 217
СІМЕЙНИЙ МІФ У КАРТИНІ СВІТУ ЖІНОК

SÉRIE “Sociologické vědy”

- Анатолій Бержанір** 231
РОЗВИТОК ТРАНСПАРЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

SÉRIE “Technologické vědy”

- Михайло Горбійчук, Наталія Лазорів** 241
ДИСКРЕТИЗАЦІЯ МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ЛІНІЙНИХ ОБ'ЄКТІВ КЕРУВАННЯ

SÉRIE “Filologické vědy”

- Alona Bovt** 255
THEMATIC AND STRUCTURAL FEATURES OF ENGLISH NEOLOGISMS OF THE SECOND DECADE OF THE 21ST CENTURY

SÉRIE “Sociologické vědy”

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-1\(8\)-231-240](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-1(8)-231-240)

Анатолій Бержанір

*кандидат соціологічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальних і правових дисциплін,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, м. Умань, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>*

РОЗВИТОК ТРАНСПАРЕНТНОСТІ СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Анотація. У статті обґрунтовано значущість транспарентності соціальної відповідальності компаній для підвищення їх інвестиційної привабливості і конкурентоспроможності. Проаналізовано особливості процесу становлення прозорості бізнесу в Україні протягом останніх років. Встановлено роль нефінансової звітності як основної форми забезпечення транспарентності бізнесу. Досліджено закономірності і шляхи формування транспарентного бізнесу. Визначено вітчизняні компанії, які займають провідні позиції з розвитку транспарентності. Охарактеризовано напрями подальшого удосконалення та розширення прозорості діяльності підприємницьких структур. Встановлено рівні, на яких створюються умови для транспарентності бізнесу.

Ключові слова: транспарентність бізнесу, соціальна відповідальність бізнесу, нефінансова звітність, індекс прозорості, корпоративна соціальна відповідальність, соціальна сфера.

Anatolii Berzhanir

*Candidate of Sociological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the
Department of Social and Legal Disciplines,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-3224-5008>*

DEVELOPMENT OF TRANSPARENCY OF SOCIALLY RESPONSIBLE BUSINESS IN UKRAINE

Abstract. The article substantiates the importance of transparency in the social responsibility of companies to increase their investment attractiveness and

competitiveness. The features of the process of establishing business transparency in Ukraine in recent years have been analyzed. The role of non-financial reporting as the main form of ensuring business transparency has been established. The regularities and ways of forming a transparent business have been investigated. Domestic companies that hold leading positions in the development of transparency have been identified. The directions of further improvement and expansion of the transparency of the activities of entrepreneurial structures are characterized. The levels have been established at which the conditions for business transparency are created.

Keywords: business transparency, business social responsibility, non-financial reporting, transparency index, corporate social responsibility, social sphere.

Постановка проблеми. Сучасні умови соціально-економічного розвитку передбачають впровадження принципів соціально відповідального бізнесу. Формування його іміджу відбувається за допомогою інформування громадськості про внесок підприємницьких структур у вирішення різноманітних соціальних проблем. У свою чергу, це сприяє підвищенню довіри суспільства до ділової спільноти, а також впливає на підвищення конкурентоспроможності та інвестиційного потенціалу підприємств.

Відкритість або транспарентність бізнесу є важливою для стейкхолдерів, які зацікавлені у партнерстві з ним, для суспільства і влади. Актуальним тут є зміст відносин між підприємством та його партнерами у сфері комерційної діяльності. Прозорість бізнесу стає вагомим чинником зростання його провідних позицій на ринку.

Транспарентність бізнесу, таким чином, набуває особливої цінності за умов ведення соціально відповідального бізнесу, який може бути здійснений на основі прозорості прийняття управлінських рішень з урахуванням соціальних і екологічних наслідків для громадян та підприємців.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретико-методологічні засади розуміння сутності соціальної відповідальності, її ролі для подальшого суспільного розвитку, аналіз механізмів і напрямів реалізації соціального спрямування підприємницької діяльності обґрунтовали у своїх працях вітчизняні учені: В. Базилевич, Д. Баюра, З. Варналій, К. Ващенко, З. Галушка, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Гриценко, О. Грішнова, О. Дудкін, Н. Дучинська, П. Єщенко, Ф. Євдокимов, Я. Жаліло, А. Колот, Е. Лібанова, І. Мазур, В. Мандибура, С. Мельник, В. Осецький, Б. Пасхавер, Ю. Петрушенко, С. Пирожков, М. Саприкіна, Н. Супрун, В. Шаповал та інші.

Зарубіжні науковці А. Благов, Г. Боуен, К. Девіс, К. Ерроу, С. Івченко, В. Іноземцев, А. Керолл, А. Костін, Ф. Котлер, А. Крейн, О. Куценко, С. Литовченко, М. Ліборакіна, К. Мартін, Ф. Найт, С. Перегудов, А. Спайсер,

Є. Уткін, Є. Філіппова, П. Френч, М. Фрідман, С. Шишкін та інші вивчали сутність феномену соціальної відповідальності, її структуру, а також чинники, які впливають на реалізацію соціальних ініціатив підприємців.

Меншою мірою досліджена проблема прозорості соціальної відповідальності бізнесу. Українські вчені Н. Агромакова, В. Воробей, С. Гончарова, Т. Давидюк, В. Євтушенко, І. Журовська, О. Затейщикова, С. Король, Р. Костирко, С. Кузнєцова, І. Курінна, Л. Стецюк присвятили свої наукові праці нефінансовій звітності як головному інструменту впровадження соціальної відповідальності бізнесу.

Разом з тим, актуальним є теоретико-методологічне обґрунтування транспарентності соціальної відповідальності бізнесу як цілісного явища, яке має велику наукову і практичну цінність для сталого соціально-економічного розвитку держави.

Метою статті є аналіз та узагальнення особливостей процесу розвитку транспарентності соціально відповідального бізнесу в Україні в умовах ринкової економіки.

Виклад основного матеріалу. Протягом останніх десятиліть бізнес прийшов до розуміння своєї відповідальності за вирішення соціальних проблем, необхідності турботи про персонал, захист навколишнього середовища, розвиток соціальної інфраструктури місцевих громад та інших питань, які є важливими для суспільства. За таких умов соціальна відповідальність поступово стає новою сутністю бізнесу, відповідно до якої підприємці спрямовують свою діяльність не тільки на отримання фінансових результатів, але також і на досягнення суспільного добробуту та забезпечення екологічної стабільності.

Сучасний рівень розвитку соціальної сфери передбачає, що головною умовою щодо поліпшення політики соціальної відповідальності є врахування інтересів суспільства. Прислухаючись до громадської думки та побажань спільноти, бізнес приймає більш раціональні рішення. Знаючи, чого очікують громадяни, організації можуть ефективніше витратити матеріальні і фінансові активи для інвестування соціальних програм [1].

Очевидно, що реалізація такої діяльності бізнесу передбачає обов'язкову інформаційну прозорість або транспарентність. Стейкхолдери, які отримують вигоди від партнерства з соціально відповідальною компанією мають знати усі перспективні та зреалізовані напрямки її діяльності, які є соціально значущими для суспільного розвитку.

Можна погодитися з думкою В. Ігумнова, який розуміє транспарентність як систему комплексних характеристик, за допомогою яких вона реалізується:

- це якісна характеристика підприємства;
- інтегрований показник відкритості інформації підприємства;
- як нематеріальний актив підприємства;

- якісна характеристика інформації, що міститься у фінансовій звітності;
- принцип представлення фінансової звітності [3].

Міжнародним стандартом ISO 26000 «Керівництво з соціальної відповідальності» визначено принцип прозорості, який означає, що організації слід бути прозорою у її рішеннях і діяльності, які впливають на інших. Організація повинна розкривати у зрозумілій, збалансованій і правдивій формі про політику, рішення та діяльність, за які вона несе відповідальність, включаючи їх фактичний і можливий вплив на суспільство і довкілля. Ця інформація має бути легкодоступною і зрозумілою для всіх зацікавлених сторін. Прозорість не має на увазі розкриття службової інформації, а також інформації, що захищена відповідно до законів або може спричинити порушення правових зобов'язань [3].

Основною формою забезпечення транспарентності бізнесу є нефінансова звітність. Як стверджує М. Кругла [4, с. 170], вона підвищує прозорість показників підприємства, бо дозволяє зацікавленим особам отримувати інформацію про проведені соціальні та екологічні заходи в комплексі з інформацією про економічні результати. Це надає можливості для оцінки роботи та ризиків бізнесу, впливу підприємства на суспільство, здійснюваної з боку акціонерів, інвесторів та кредиторів. За вмілого використання нефінансова звітність може стати інструментом стратегічного планування діяльності підприємства, оскільки її показники вибудовують довіру до діяльності підприємства з боку різних груп впливу за найсуттєвішими, суспільно значимими напрямками. Нефінансове звітування свідчить про зрілість підприємства і його готовність до роботи на інших ринках, у тому числі в країнах, де питанням соціальної відповідальності бізнесу відводять більше значення, ніж в Україні.

Отже, перевагами впровадження нефінансового звітування підприємства є:

- реальна можливість оцінки впливу підприємства на суспільство і визначення напрямків розбудови соціально відповідального бізнесу;
- формування довіри до підприємства та іміджу відповідального роботодавця;
- підвищення прозорості показників підприємства та посилення авторитетності підприємства і власників бізнесу;
- ширші можливості міжнародної співпраці, отримання зовнішнього фінансування проектів [4, с. 170].

Науковцями встановлено, що за останні роки процес впровадження політики КСВ українськими компаніями набуває позитивної динаміки. В Україні більшість компаній, незважаючи на їх розмір, не мають визначеної стратегії соціальної відповідальності, перебувають на етапі дотримання законодавства та добровільних проектів. Лідери українського бізнесу здійснюють

активну добродійну діяльність (стратегічне благодійництво) та використовують інструментарій зв'язків з громадськістю. Майже всі великі компанії проводять проекти підвищення ефективності бізнес-процесів із певними соціальними або екологічними перевагами, однак більшість не робить прив'язки таких бізнес-проектів до власної соціальної відповідальності. З кожним роком зростає кількість компаній, і втілених ними соціальних проектів [5].

Збільшуючи інтенсивність і розвиваючи обсяги соціальної відповідальності, вітчизняний бізнес, разом з тим, поступово підвищує рівень її прозорості, що відповідає сучасним вимогам світової практики провідних зарубіжних компаній. Л. Стецюк вказує [6, с. 155], що не зважаючи на відсутність нормативних вимог, в останні роки в Україні спостерігається збільшення кількості підприємств, які готують та оприлюднюють нефінансову звітність (інформацію) про свою діяльність. Зазвичай, це великі компанії, які працюють на міжнародних ринках та хочуть підтримувати свій імідж.

Протягом останніх десятиліть в Україні, разом із впровадженням соціальної відповідальності бізнесу, поступово розширювався рівень його прозорості. Основними каналами реалізації цього принципу компаніями є:

- в економічній діяльності (показники фінансової діяльності і бухгалтерської звітності, інформація про продуктивність праці, створення нових робочих місць, заробітну плату, фінансові видатки запровадження нових технологій тощо);

- в соціальній діяльності (відомості про дотримання трудового законодавства, умови праці, безпеку виробничих процесів та охорону праці, турботу про здоров'я персоналу, рівень плинності кадрів тощо);

- в екологічній діяльності (мінімізація впливу виробництва на навколишнє середовище, випуск екологічно чистої продукції, фінансові витрати на охорону довкілля тощо).

Центр «Розвиток КСВ», який є координатором із впровадження у нашій країні соціальної відповідальності та Професійна асоціація корпоративного управління (ПАКУ) за підтримки Центру міжнародного приватного підприємництва (CIPPE) провели ґрунтовну оцінку прозорості корпоративного управління та соціальної відповідальності українських компаній, які здійснювали свою діяльність у 2020 році [7].

Було проаналізовано публічну інформацію за 2020 рік з відкритих джерел 56 компаній відповідно до ESG критеріїв: за соціальними, екологічними та управлінськими чинниками. Базою для оцінки стали компанії, що входять до 50 найбільших платників податків та ті, що добровільно приєдналися до оцінювання.

Середній рівень розкриття інформації компаній України за показниками ESG становить 32%, а компаній з числа ТОП-10 – понад 60%. Найчастіше учасники Індексу ESG прозорості 2020 розкривають загальну інформацію про

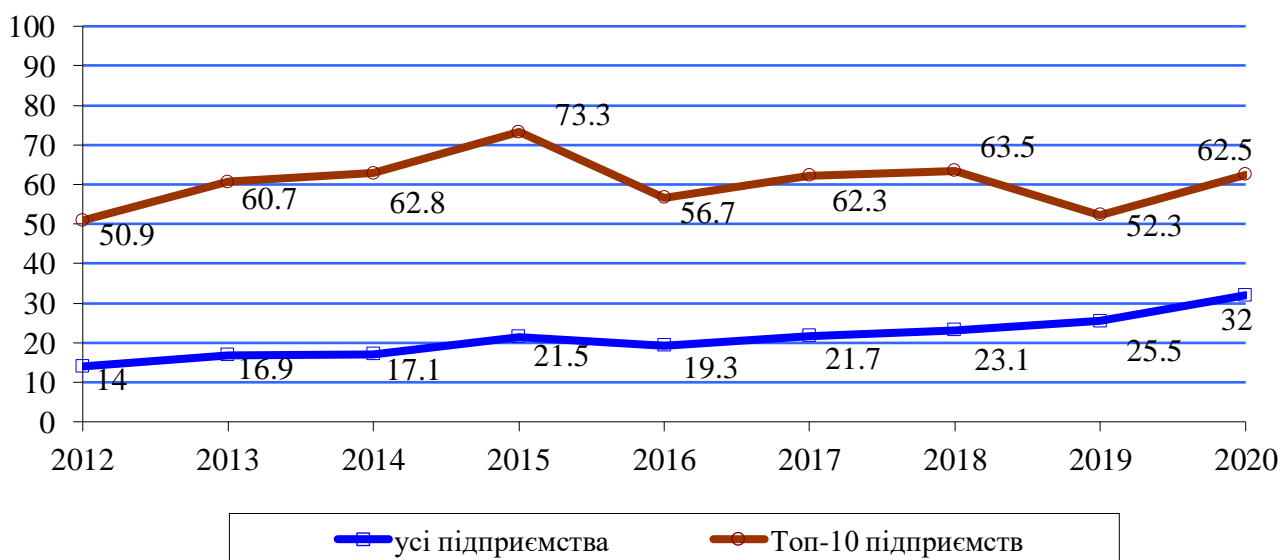
компанію, інформацію про захист довкілля та відносини з громадою. Найменш висвітлюваними, як і в минулому році, є питання прав людини, впровадження КСВ в ланцюг постачання та лідерство керівництва і компанії [7].

Для розуміння процесів подальшого розвитку транспарентності вітчизняного бізнесу також проведено аналіз загальної інформації про компанію та політику корпоративної соціальної відповідальності:

- 35 компаній розмістили інформацію про місію, візію та цінності компанії на сайтах;
- 19 компаній розмістили на сайтах стратегію компанії;
- 26 компаній розмістили на сайтах КСВ стратегію або КСВ цілі;
- 11 компаній розмістили зобов'язання щодо цілей сталого розвитку;
- 33 компанії розмістили на своїх сайтах кодекси етики [7].

Аналіз транспарентності українських компаній показує тенденцію її поступового зростання (рис. 1). Так, протягом 2012–2020 рр. середній рівень розкриття інформації усіх підприємств, які реалізують політику соціальної відповідальності збільшився більше, ніж удвічі – з 14,0% у 2012 р. до 32,0% у 2020 р.

Разом з тим, прозорість діяльності Топ-10 вітчизняних компаній за цей же період зросла незначною мірою (2021 р. – 50,9% і 2020 р. – 62,5%). Необхідно також тут відзначити нерівномірність і нестабільність подання інформації про їх соціальну діяльність: наприклад, у 2015 р. цей показник становив 73,3%, а у 2016 р. – лише 56,7%. Це є свідченням відсутності системності і планомірності у впровадженні транспарентності як одного із найважливіших принципів соціальної відповідальності.

Рис. 1. Середній рівень розкриття інформації з КСВ українськими компаніями на власних сайтах, %

Джерело: складено автором за [7; 8]

Протягом останніх років найуспішнішими підприємствами з розвитку прозорості є: ДТЕК, ПАТ «Миронівський хлібопродукт», НАК «Нафтогаз України», СКМ, ДП «НАЕК «Енергоатом» (табл. 1). У 2019–2020 рр. значно посилили діяльність у цьому напрямку і увійшли до рейтингу АБ «Укргазбанк», ПрАТ «ВФ Україна», АТ «Українська залізниця», ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет» та інші.

Таблиця 1

Динаміка лідерства в Індексі прозорості ТОП-10 українських компаній

2014	2016	2017	2019	2020
1	2	3	4	5
АрселорМіттал	АрселорМіттал	ПАТ «Миронівський хлібопродукт»	АБ «Укргазбанк»	ПрАТ «ВФ Україна»
ДТЕК	ДТЕК	ДТЕК	АТ «Українська залізниця»	АТ «Перший український міжнародний банк»
СКМ	СКМ	ДП «НАЕК «Енергоатом»	ДП «НАЕК «Енергоатом»	ДТЕК
Оболонь	Галнафтогаз	АрселорМіттал	ТОВ «Лайфселл»	АБ «Укргазбанк»
Карлсберг Україна	Метінвест	«НАК Нафтогаз України»	ТОВ «Ашан Україна Гіпермаркет»	ПАТ «Миронівський хлібопродукт»
Галнафтогаз	ПАТ «Миронівський хлібопродукт»	Нова пошта	НАК «Нафтогаз України»	ПрАТ «Укргідроенерго»
Дніпроспецсталь	ТОВ «САВДістрибьюшн» (Фокстрот)	СКМ	ПрАТ «АК Київводоканал»	АТ «Українська залізниця»
Монделіс Україна / Крафт Фудз Україна	ДП «НАЕК «Енергоатом»	Карлсберг Україна	ТОВ «Подільський Енергоконсалтинг»	НАК «Нафтогаз України»
Метінвест	НАК «Нафтогаз України»	Укренерго	ТОВ «Єристівський ГЗК»	ІП «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед»
Київстар	Кернел Трейд	ТОВ «Лайфселл»	ПрАТ «Карлсберг Україна»	ДП «НАЕК «Енергоатом»

Джерело: складено автором за [7; 8]

Серед десяти найкращих компаній у 2020 р. (5 – державних і 5 – приватних) Індекс ESG прозорості складає від 62,5 (ПрАТ «ВФ Україна») до 46,0 балів (НАК «Нафтогаз України») (табл. 2).

Таблиця 2

Результати Індексу ESG прозорості компаній у 2020 році. ТОП-10

Місце	Назва компанії	Вид діяльності	Форма власності	Бали
1.	ПрАТ «ВФ Україна»	Телекомунікації	приватна	62.5
2.	АТ «Перший український міжнародний банк»	Надання фінансових послуг	приватна	60,0
3.	ДТЕК	Діяльність головних управлінь (хед-офісів)	приватна	55.5
4.	АБ «Укргазбанк»	Надання фінансових послуг	державна	53,0
5.	ІП «Кока-Кола Беверіджиз Україна Лімітед»	Виробництво напоїв	приватна	52,0
6.	ДП «НАЕК «Енергоатом»	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	державна	50,0
7.	ПАТ «Миронівський хлібопродукт»	Оптова торгівля, крім торгівлі автотранспортними засобами та мотоциклами	приватна	49.5
8.	ПрАТ «Укргідроенерго»	Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	державна	48,0
9.	АТ «Українська залізниця»	Наземний і трубопровідний транспорт	державна	47,0
10.	НАК «Нафтогаз України»	Діяльність головних управлінь (хед-офісів)	державна	46,0

Джерело: складено автором за [7]

Науковці вважають, що умови для створення транспарентності формуються на таких рівнях, як:

– нормативно-законодавчий, який забезпечує створення правил подання звітності, серед яких МСФЗ, Міжнародні стандарти аудиту, Міжнародні стандарти оцінки, Правила розкриття інформації та ін.;

– рівень суб'єкта господарювання (комерційні та некомерційні структури) – тут транспарентність формується через звітність та інші засоби подання інформації;

– рівень експертів, агентства та організації, що здійснюють професійну оцінку рівня транспарентності суб'єктів: від окремого підприємства до уряду країни загалом [9].

Необхідно також відзначити, що для сучасного етапу економічного розвитку нашої країни характерний недостатній рівень транспарентності соціально відповідального бізнесу. Система соціальної звітності, яка функціонує у нас, не здатна повністю відображати об'єктивні процеси із вирішення соціальних проблем підприємницькими структурами.

Висновки. Стратегія функціонування бізнесу, підвищення інвестиційної привабливості та конкурентоспроможності компаній передбачають забезпечення відкритості та прозорості його діяльності. Поняття транспарентності означає не тільки розкриття інформації про діяльність, але і її якість – достовірність, повнота і доступність для зацікавлених сторін.

Запровадження системи регулярного надання інформації стейкхолдерам та публічна звітність про реалізацію політики корпоративної соціальної відповідальності є важливими чинниками підвищення ефективності бізнес-процесів компанії.

В Україні створено фундаментальні засади, на основі яких останнім часом відбувається розвиток транспарентності бізнесу. Для його розширення необхідна цілеспрямована, системна діяльність підприємницьких структур і законотворча діяльність державної влади.

Література:

1. Бержанір А. Л., Чирва Г. М. Методологія теоретичних досліджень корпоративної соціальної відповідальності. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. № 21. С. 122–125. URL: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/24.pdf> (дата звернення: 5.01.2022).
2. Игумнов В. М. Методика формирования транспарентной финансовой отчетности организации : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 08.00.12. Москва, 2013. 23 с.
3. Стандарт ISO 26000 «Керівництво з соціальної відповідальності». URL: <https://infopedia.su/5x912d.html> (дата звернення: 6.01.2022).
4. Кругла М. М. Нефінансова звітність соціально відповідального бізнесу. *Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку* : зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-й річниці створення кафедри аудиту, м. Київ, 10 грудня 2020 р. Київ, 2020. С. 169–171.
5. Орлова Н. С., Мохова Ю. Л., Андрійчук Є. О. Корпоративна соціальна відповідальність українського бізнесу: проблеми та шляхи розвитку. *Менеджер. Вісник Донецького державного університету управління*. 2018. № 2(79). С. 37–42. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jsptui/bitstream/lib/22782/1/2%2879%292018.pdf#page=37> (дата звернення: 6.01.2022).
6. Стецюк Л. С. Нефінансова звітність як інструмент для забезпечення прозорості бізнесу. *Розвиток бухгалтерського обліку, фінансів та оподаткування в аграрному секторі економіки в умовах євроінтеграції* : зб. матеріалів X Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 24 листоп. 2017 р. Київ, 2017. С. 155–157.

7. Індекс ESG прозорості сайтів компаній України 2020. URL: <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2021/12/Index-2020.pdf> (дата звернення: 8.01.2022).

8. Індекс прозорості сайтів українських компаній-2017. URL: http://old.csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2018/10/Transp_Index_2018_preview.pdf?fbclid=IwAR3t8Twai7 (дата звернення: 9.01.2022).

9. Богуцька Л. Реалізація принципів транспарентності суб'єктами господарювання. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. Вип. 4. С. 149–158. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2017_4_16 (дата звернення: 10.01.2022).

References:

1. Berzhanir, A. L., & Chyrva, H. M. (2018) Metodolohiia teoretychnykh doslidzhen korporativnoi sotsialnoi vidpovidalnosti. [Methodology for theoretical studies of corporate social responsibility] *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national economic problems*, 21, 122–125. Retrieved from: <http://global-national.in.ua/archive/21-2018/24.pdf> [in Ukrainian].

2. Yhumnov, V. M. (2013) Metodyka formyrovanyia transparentnoi fynansovoi otchetnosti orhanyzatsyy [Methodology for the formation of transparent financial statements of the organization]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Moskva [in Russian].

3. Standart ISO 26000 «Kerivnytstvo z sotsialnoi vidpovidalnosti» [ISO 26000 Guidelines for Social Responsibility]. Retrieved from: <https://infopedia.su/5x912d.html> [in Ukrainian].

4. Kruhla, M. M. (2020) Nefinansova zvitnist sotsialno vidpovidalnoho biznesu [Non-financial reporting of socially responsible business]. Proceedings from: *VI Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Oblik, analiz, audyt ta opodatkuвання: suchasna paradyhma v umovakh staloho rozvytku» – The Sixth International Scientific and Practical Conference «Accounting, analysis, audit and taxation: a modern paradigm in the context of sustainable development»* (pp. 169–171). Kyiv [in Ukrainian].

5. Orlova, N. S., Mokhova, Yu. L., Andriichuk, Ye. O. (2018) Korporativna sotsialna vidpovidalnist ukraïnskoho biznesu: problemy ta shliakhy rozvytku [Corporate social responsibility of Ukrainian business: problems and ways of development]. *Menedzher. Visnyk Donetskoho derzhavnoho universytetu upravlinnia – Manager. Bulletin of Donetsk State University of Management*, 2(79), 37–42. Retrieved from: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/2/1/2%2879%292018.pdf#page=37> [in Ukrainian].

6. Stetsiuk, L. S. (2017) Nefinansova zvitnist yak instrument dlia zabezpechennia prozorosti biznesu [Non-financial reporting as a tool for ensuring business transparency]. Proceedings from: *X Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia «Rozvytok bukhhalterskoho obliku, finansiv ta opodatkuвання v aharnomu sektori ekonomiky v umovakh yevrointehratsii» – The Tenth International Scientific and Practical Conference «Development of accounting, finance and taxation in the agricultural sector in the context of European integratio»* (pp. 155–157). Kyiv [in Ukrainian].

7. Indeks ESG prozorosti saitiv kompanii Ukrainy 2020 [ESG website transparency index for Ukrainian companies 2020]. Retrieved from: <https://csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2021/12/Index-2020.pdf> [in Ukrainian].

8. Indeks prozorosti saitiv ukraïnskykh kompanii-2017 [Transparency index of sites of Ukrainian companies-2017]. Retrieved from: http://old.csr-ukraine.org/wp-content/uploads/2018/10/Transp_Index_2018_preview.pdf?fbclid=IwAR3t8Twai7 [in Ukrainian].

9. Bohutska, L. (2017) Realizatsiia pryntsypiv transparentnosti sub'iektamy hospodariuvannia [Implementation of the principles of transparency by business entities]. *Visnyk Ternopilskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Bulletin of Ternopil National Economic University*, 4, 149–158. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vtneu_2017_4_16 [in Ukrainian].